

Retsudvalget studierejser til Øst- og Vestgrønland august 2006.

Indledning

Den Grønlandske Retsvæsenkommission blev nedsat af den danske regering og det grønlandske landsstyre i 1994. I 2004 har den Grønlandske Retsvæsenkommission afgivet en betænkning om det grønlandske retsvæsen. (Betænkning nr. 1442/2004). Grønlands Hjemmestyre afholdt i august 2005 en konference om betænkningen. Betænkningen har været sendt i høring i Grønland og den 5. juli 2006 oversendte justitsministeren de indkomne høringssvar til Retsudvalget, jf. REU alm. del – bilag 446). Justitsministeren forventer at fremsætte lovforslag på baggrund af betænkningen i folketingsår 2006-07.

Formålet med studierejsen til både Øst- og Vestgrønland var at få et bedre kendskab til det grønlandske retsvæsen som forberedelse af arbejdet med lovforslagene i det kommende folketingsår. Studierejserne har leveret et væsentlig bidrag til dette arbejde og er derfor centralt for det videre arbejde i Retsudvalget med en modernisering og styrkelse af det grønlandske retsvæsen, så det bliver bedre rustet til at opfylde de krav, som et moderne samfund stiller.

Som forberedelse af studierejsen har Retsudvalget den 17. august 2006 afholdt et møde med inspektionschef Lennart Frandsen fra Folketingets Ombudsmand, som i 2003 gennemførte inspektioner af en række anstalter og arrester/detentioner i Grønland. (Der henvises herom til REU, 2003-04, alm. del – bilag 1181 og 2005-06, REU alm. del – bilag 775. Lennart Frandsen og hans medarbejdere skulle på inspektionsrejse til Grønland i den nærmeste fremtid.

Deltagere

I studieturen til **Østgrønland** deltog:

Peter Skaarup (DF) (fm), Anne Baastrup (SF) (nfm), Karsten Nonbo (V), Lissa Mathiasen (S), Simon Emil Ammitzbøll (RV), Line Barfod (EL) og Nelly Terlaak (udvalgssekretær).

I studieturen til **Vestgrønland** deltog fra Folketinget:

Anne Baastrup (SF) (nfm), Irene Simonsen (V), Morten Bødskov (S), Lissa Mathiasen (S), Kim Christiansen (DF), Per Ørum Jørgensen (KF), Simon Emil Ammitzbøll (RV), Line Barfod (EL), Nelly Terlaak (udvalgssekretær) og Signe Draabe Bruunsgaard (udvalgsassistent)

Fra Justitsministeriet deltog:

Justitsminister Lene Espersen, ministersekretær Johan Kristian Legarth, afd. chef Thorkild Fogde, afd. chef Lars Hjortnæs, afd. chef Jens Kruse Mikkelsen, kontorchef Ole Hasselgaard og direktør William Rentzmann, Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Politimester på Grønland, Steen Silberg Thomsen, ledsagede udvalget på studieturene til både Øst- og Vestgrønland og var især udvalget behjælpelig med oplysninger om det grønlandske retsvæsen.

Martha Lund Olsen og Annemette Nyborg Lauritsen fra det Grønlandske Hjemmestyre, Direktoratet for Familie- og Justitsområdet, deltog i møderne på Vestgrønland. Landsstyremedlem Aleqa Hammond deltog i orienteringsmødet på hotel Hans Egede.

Bilagsoversigt

Følgende bilag er vedlagt rapporten:

- **Bilag 1:** Side 14 – 19 fra resumé til betænkningen om det Grønlandske Retsvæsen
- **Bilag 2:** Programmet for studierejsen til Østgrønland den 22. – 25. august 2006
- **Bilag 3:** Programmet for studierejsen til Vestgrønland den 28. august – 1. september 2006
- **Bilag 4:** Fakta om Det Grønlandske Retsvæsen (modtaget under mødet med Landsstyremedlem for Justitsvæsen, Aleqa Hammond)
- **Bilag 5:** Landsstyremedlem Aleqa Hammonds tale ved mødet med hende den 29. august 2006
- **Bilag 6:** Justitsministerens svar på alm. del – spørgsmål 436 om den kriminelle situation i Grønland og justitsministerens supplerende svar på spørgsmålet om anstaltskapacitet.
- **Bilag 7:** Justitsministerens svar på alm. del – spørgsmål 523 om hvilke rolle alkoholindtagelse spiller i forbindelse med kriminaliteten og alm. del – spørgsmål 524 om hvilke initiativer justitsministeren vil tage på baggrund af de høje tal for forbrydelser mod kønsædeligheden i Grønland.
- **Bilag 8:** Ombudsmandens pressemeddelelse af 22. september 2006 om inspektionen af grønlandske detentioner og anstalter.

Herudover er der modtaget talmateriale fra Kriminalforsorgen i Grønland, virksomhedsberetning for politiet i Grønland 2005, materiale vedrørende anstaltssektoren i Grønland, psykiatrien i Grønland - materiale fra Dronning Ingrid's hospital, pressemeddelelse af 6. marts 2006 om kriminalstatistik, det grønlandske retsvæsen – Status 2006 og diverse presseklip. Materialet kan rekvireres i sekretariatet.

Østgrønland den 22. – 25. august 2006

Møde på det lokale sygehus i Tasiilaq

Tasiilaq er den største by på Østgrønland og har ca. 1700 indbyggere.

Distriktslægen (Hans Christian Florian Sørensen) gjorde rede for forholdene på Østgrønland. Der er større fattigdom på Østgrønland end på Vestgrønland. Østgrønland er et isoleret samfund, som har mærket indflydelsen fra vesten på et senere tidspunkt end Vestgrønland. Husene er små, og der bor mange mennesker på få kvadratmeter, dette medfører mange infektionssygdomme.

Mange mænd er stadigvæk fangere. Fangstsæsonen er dog som regel for kort (havet er frosset til is fra november til maj og nogle gange til juli måned) til at kunne forrente en båd. Husstandsindkomsten for fangerne er mindre end 100.000 kr. om året. Hertil kommer, at mange er analfabet. Kommunen forsøger at opretholde skoleundervisningen og tilbyder også ungdomsuddannelser (erhvervsfaglige uddannelser).

Turistsæsonen er kort og består hovedsageligt af hundeslædeturisme i påsken. I Østgrønland føler man, at pengene til at fremme turismen hovedsageligt bruges i Vestgrønland.

Distriktslægen oplyste, at der årligt fødes 60 – 70 børn på Østkysten, og at der er ca. 30 dødsfald om året. Alligevel er befolkningstallet uændret, dette skyldes udvandringen.

Der er ingen grønlandske læger eller sygeplejerske på hospitalet. Også laboranten og apoteksassistenten er dansk. Der arbejder dog en grønlandsk sundhedsassistent i distriktet.

Med hensyn til overgreb på børn og kvinder oplyste distriktslægen, at dette optræder ca. 10 gange mere på Østgrønland end i Danmark. En del af forklaringen er, at samfundet er mere transparent, og at dette afføder flere anmeldelser. Kommunen har ansat to psykologer, som hovedsageligt arbejder med børn og unge, som har været udsat for seksuelle overgreb. Hans Christian Florian Sørensen oplyste, at han ikke mente, at moralen med hensyn til overgreb på børn var anderledes end i Danmark. Der ses heller ikke blidt på overgreb på Grønland.

Seksuelle overgreb på kvinder finder som regel sted som tilsnigelse (kvinden kan ikke tage vare på sig selv (på grund af fuldskab) og manden benytter sig af dette). Mænd er ærlige og indrømmer disse forhold. Derfor sker der domsfældelse i de fleste sager.

Et andet problem er de mange selvmord. Selvmord kommer som regel i bølger og er tilbøjeligt til at have en smittende tendens.

Udvalget stillede spørgsmål om eventuel oprettelse af en anstalt på Østkysten. Distriktslægen oplyste, at han ikke så et problem i at lade drabsmænd afsone i lokalsamfundet, men at gerningsmanden til meget grove forbrydelser mod børn burde afsone deres straf væk fra lokalsamfundet. Distriktslægen var positiv over for ideen om at oprette en anstalt på Østkysten.

Der er mange personer med psykiske lidelser på Østkysten. Hospitalet behandler også disse patienter, og i nogle tilfælde bliver patienterne indlagt. En gang om året kommer der en psykiater på besøg, som tilser nye patienter. Behandlingen af psykisk syge patienter drøftes også med psykiateren i Nuuk. Hans Christian Florian Sørensen fortalte om en konkret sag om en kvindelig psykiatrisk patient, som var indlagt på tredje år på hospitalet.

Hospitalet har i alt 19 senge, og belægningsprocenten er ca. 80.

Alkoholikerne behandles med antabus og støttesamtaler. Antabussen udleveres fra hospitalets apotek.

På et spørgsmål om konfliktmægling kunne være en farbar vej, forklarede distriktslægen, at det største problem herved var de manglende ressourcer. Samfundet har et begrænset antal ressourcestærke personer, og disse mennesker bliver brugt igen og igen i forskellige sammenhænge.

Møde i kredsretten i Tasiilaq

Dommeren (Elisa Nuko) er født i Tasiilaq og har indtil 2005 arbejdet på skattekontoret. Hun startede i august 2005 som kredsdommer. Retten betjener Tasiilaq og Scorebysund. Stillingen er nomineret til en halvdagsstilling inkl. tjenesterejserne til bygderne. Hun sejler ud til bygderne med politikutteren eller flyver med helikopteren.

Dommeren oplyste, at hun har været på kursus i 14 dage som forberedelse til sit arbejde som kredsdommer. Hun gav udtryk for, at hun ikke mente at være tilstrækkelig forberedt på arbejdet i begyndelsen. Endvidere har hun mulighed for at ringe til Landsretten i Nuuk for at søge vejledning i vanskelige sager. Hun får også hjælp fra Vestkysten i forbindelse med skiftesager. Hun har for tiden ikke en fast retssekretær, men får hjælp af en retssekretær fra Vestkysten. I andre tilfælde arbejder hun selv som retssekretær, dvs. at hun fordeler sin tid med 2 timer som dommer og 2 timer som retssekretær. Der er bevilget en halvtidssekretær til kredsens, og stillingen er p.t. slået op. Hun savnede kompensation for den manglende sekretærbistand f.eks. i form af ekstra timer til hendes funktion som dommer.

Der bliver brugt video til at afhøre vidner på Vestkysten og til at behandle sager om indsatte i Danmark (Herstedvester og Risskov) i forbindelse med forlængelse af forvaringen/overflytning til Grønland. En indsat kan søge herom første gang 3 år efter domsfældelse og derefter hvert anden år.

Dommeren oplyste, at der ikke er mange sager mod offentlige myndigheder, men at hun har en del sager mod teleselskaber (ubetalte telefonregninger).

Vedrørende Scorebysund oplyste dommeren, at bygden har en lille detention (2 celler). Når hun ikke selv kan være tilstede i Scorebysund, bliver hvervet varetaget af en sætledommer. Dette gælder også i sager om fristforlængelse af tilbageholdte.

Møde på politistationen i Tasiilaq

Stationslederen (politikommissær Kristian Singertât) forklarede, at mandskabet på politistationen i Tasiilaq består af 6 betjente og 1 betjent, som er udstationeret i Scorebysund. Stationen er via satellit opkoblet til Nuuk. Stationen havde en bil til rådighed, og mens danske kolleger (i Danmark) får kilometerpenge ved kørsel i egen bil, er dette ikke tilfælde på Grønland. Hellere ikke ved benyttelse af egen båd eller snescooter gives der kompensation. Endvidere oplyste stationslederen, at stationen havde mange fogedsager, og derfor blev onsdagen brugt hertil.

Vedrørende Scorebysund oplyste stationslederen, at trusler mod betjenten er et hverdagsproblem. Kriminalitetsmønsteret er generelt voldsomt: meget grov personfarlig kriminalitet, vold, voldtægt og drab. Spiritus er nu forbudt i Scorebysund (kun øl og vin er tilladt), og dette har resulteret i mindre kriminalitet. Ifølge stationslederen (som selv er grønlander) kan naturfolk ikke tåle spiritus. Han oplyste endvidere, at sædelighedsforbrydelser især finder sted ved de såkaldte efterfester (hvor der drikkes spiritus i større mængder). Den seksuelle debut alder var faldende og kunne i nogle tilfælde være ned på 9 år. Endvidere er snifning et problem og har resulteret i flere dødsfald.

Stationslederen var positiv over for ideen om at oprette en anstalt på Østkysten.

Politiet i Tasiilaq deltager i det forebyggende arbejde i kommunen med alpinski for børn og unge, fodbold, håndbold, volleyball og oplysningsmøder på skoler og ungdomsinstitutionen.

Der bliver chartret en helikopter, når der skulle sendes mandskab ud til bygder i forbindelse med volds- og drabssager. Helikopteren bliver også anvendt til eftersøgning af personer på havet.

Vestgrønland den 28. august – 1. september 2006

Orienteringsmøde på hotel Hans Egede

Orienteringsmøde på hotel Hans Egede med:

Politimester Steen Silberg Thomsen
Landsdommer Søren Søndergård
Lederen af Kriminalforsorgen i Grønland Elisæus Kreutzman
Den ledende anstaltleder Michael Stage.

Politimester Steen Silberg Thomsen redegjorte for politiets forhold på Grønland. Der er 125 politimænd ansat på Grønland, 7 jurister og 58 kommunefogeder. Herefter orienterede politimesteren om Grønlands inddeling i politikredse, kredsens bemanding og politidistrikternes arbejdsopgaver.

Derefter gennemgik han den grønlandske politiskoles arbejdsopgaver. Skolen tilbyder 6 måneder skoleundervisning, 2 år praktik og afsluttende 6 måneders skoleundervisning. Det forventes, at der starter 20 nye betjente på skolen til næste år.

Generelt er det et problem at fastholde personalet, da politibetjentene er veluddannet og tosprogede og derfor attraktiv arbejdskraft.

Der henvises i øvrigt til Virksomhedsberetning for politiet i Grønland 2005.

Landsdommer Søren Søndergård oplyste, at der findes 16 retskredse i Grønland og 18 kommuner.

En af landsdommerens arbejdsopgaver er at vejlede kredsdommere. Opgaven varetages af en retsassessor og en fuldmægtig. Herudover afholdes der kurser for kredsdommerne.

Landsdommeren nævnte, at retsplejeloven i Danmark var ændret, således at proceduren vedr. inkassosager var forenklet. Denne ændring ønskes også gennemført i Grønland. Endvidere oplyste landsdommeren, at kompetencen i sager om fri proces vil blive overført til Rigsombudsmanden. Landsdommeren støttede ønsket om oprettelse af et Råd for Grønlandsk Retsvæsen, som vil kunne sikre en løbende reform af det grønlandske retsvæsen.

Sluttelig nævnte landsdommeren den store personaleudskiftning. Det er problematisk at fastholde medarbejdere ved retterne, da der kan tjenes flere penge i det private erhvervsliv. Der blev i denne forbindelse fremsat ønske om midler til en bisidderuddannelse og økonomisk mulighed for at løfte lønnen for nogle grupper.

Leder af Kriminalforsorgen Elisæus Kreutzman oplyste, at forsorgen har 6 afdelinger på Grønland og 1 filial. Herudover har forsorgen en aftale med nogle kommuner, som har ansat en person fra Kriminalforsorgen. Forsorgen betaler halvdelen af lønnen.

Kriminalforsorgen i frihed (KIF) råder over 19½ årsværk. KIF arbejder både med kontaktpersoner og tilsynsførende. For tiden er 199 personer omfattet af KIF.

Han oplyste, at i alt 150 personer er anbragt i anstalter eller detentioner pr. 1. juli 2006. Endvidere viste han statistik for kriminalforsorgen i friheds klienter, fordelt på alder og antal tidligere domme og et oversigt over de forskellige foranstaltningstyper, og hvordan de har udviklet sig de sidste 10 år. (talmaterialet kan rekvireres i sekretariatet).

Lederen af anstalterne Michael Stage oplyste, at de 5 anstalter i Grønland har døgnvagt, men kun anstalten i Nuuk arbejder med 3 holdsskift.

Dagfolk (indsatte i detentionerne) bliver hentet om morgenen og tilbringer dagen i anstalten, hvorefter de køres tilbage om aftenen.

Der kunne konstateres en stigning i antallet af anstaltsanbringelser. Det skyldes bl.a., at der blev idømt anbringelse i stedet for bøder i voldssager, at der er sket en stramning i sager om tilsnigelse, og at sagsbehandlingstiden er blevet kortere.

Møde med bisidder Peter Mathiassen og advokat Tine Rud

Bisidder Peter Mathiassen anførte:

- Der er behov for samtalerum/kontor for at kunne tale uforstyrrede med klienten
- Der ønskes en egentlig bisidderuddannelse på grønlandsk (for at kunne bruge sproget over for klienterne og i retssagerne). Uddannelsen skal følges op med kurser hvert år for at vedligeholde uddannelsen og for at udbygge den. Peter Mathiassen oplyste, at hans uddannelse var sket ved at se krimier i tv.
- Højere honorar. En eksamineret bisidder burde få den samme honorar som en jurist.
- Der er behov for et forum, som giver bisiddere mulighed for at drøfte forhold af fælles betydning og at der derfor er behov for, at der bliver dannet en forening af bisiddere.

Advokaten Tine Rud oplyste, at der i alt var 6 advokatfirmaer i Grønland. Hun beskæftigede sig mest med erhvervsrådgivning og sager for fagforbund, men hun tog også andre sager som beskikket advokat. Tine Rud vurderede, ligesom bisidderen, at der er behov for en grundlæggende uddannelse af bisidderne. Der havde ikke været afholdt kurser for bisidderne siden 2002. Hun vurderede, at bisidderne er det svageste led i retssagen. Hun gjorde opmærksom på, at det grønlandske retsvæsen ikke har fulgt med tiden. Lægfolk (kredsdommere, bisiddere) har i mange tilfælde et andet job ved siden af og er derfor ikke professionelle.

Advokaterne møder ikke i 1. instans, bortset fra ved kredsretten i Nuuk, eller hvis tiltalte beder om at få en advokat beskikket. Det typiske er, at advokaten varetager klientens interesse i 2. instanssager, bortset fra civile sager, der som regel starter i Landsretten.

Endvidere beklagede Tine Rud de lange sagsbehandlingstider. Hun nævnte, at en tinglysning kan tage 6 – 8 uger. Også berammelsestiden i civile sager og straffesager var for lange.

Afslutningsvis bemærkede hun, at det grønlandske retsvæsen trænger til en opjustering både angående de økonomiske ressourcer og de menneskelige.

Besøg på Dronning Ingrid's Hospital

Psykiatrisk overlæge Helle Charlotte Knudsen gjorde rede for, at Dronning Ingrid's Hospitalets psykiatriske afdeling har ansvar for den psykiatriske behandling på hele Grønland. Hospitalet har følgende normerede stillinger til psykiatrisk afdelingen:

4 speciallæger inkl. administrerende overlæge

3 reservelæger

4 psykologer.

Ikke alle stillinger var besat, da det er meget svært at fastholde personalet.

Derudover er der to sociale døgninstitutioner (Aqqa og Aja) for psykisk syge med 40 – 50 pladser og 3 – 4 bokollektiver med 3 – 5 pladser. På psykiatrisk hospital i Århus (Risskov) råder Grønland over 12 senge. Pladserne bliver benyttet til retspsykiatriske patienter.

På spørgsmålet om muligheden for, at indsatte i Herstedvester vender tilbage til Grønland, svarede overlægen, at man skal være opmærksom på, at kompetencen til at modtage disse patienter skal være på plads og også, hvilke ressourcer dette vil kræve af psykiatrien på Grønland.

Herefter blev udvalget vist rundt på den psykiatriske afdeling.

Møde i Landstingets ombudsmandsinstitution

Da ombudsmanden var til nordisk ombudsmandsmøde i Reykjavik mødte Retsudvalget med retschef Michael Mikkelsen.

Michael Mikkelsen indledte med at erklære sig tilfreds med, at der i betænkningen om Grønlands Retsvæsen bliver foreslået regler for tildeling af fri proces, og at disse sager foreslåes behandlet af rigsombudsmanden.

Endvidere nævnte han behandling af sager mellem borgere og forvaltning. Disse sager skal ifølge retsplejelovens § 225 behandles i kredsretten. I betænkningen er det foreslået, at disse sager for fremtiden behandles i Landsretten i 1. instans. I sager mod kommunen kan der medvirke domsmænd. Han anser det som et problem, at disse domsmænd bliver udpeget af netop kommunen.

Vedrørende fogedsager nævnte Michael Mikkelsen, at disse sager skal behandles ifølge den grønlandske retsplejelov, som er inspireret af den danske retsplejelov. Han mente, at disse regler var

skabt til en domstolsbehandling, mens sager i Grønland behandles administrativ af pantefogeder. Han ønskede, at der blev udarbejdet mere specifikke regler på dette område.

Slutteligt nævnte Michael Mikkelsen problemet med de retspsykiatriske patienter, når hospitalet i Danmark har erklæret patienten færdigbehandlet, og Grønland ikke er i stand til at modtage patienten. En hjemtagelse af patienten hviler på en aftale mellem hjemmestyret og amtet i Danmark. Ifølge Michael Mikkelsen burde denne aftale suppleres med nogle regler, som bl.a. indeholder klageregler for patienten.

Anstalten i Nuuk

Udvalget blev vist rundt af ledende anstaltsleder Michael Stage. Udvalget besøgte anstalten og fik herunder oplyst, at personalet generelt har et godt forhold til de indsatte. Anstalten er åben, og der finder ikke isolation sted. På tidspunktet for besøget var 20 ansatte i Anstalten til afslutningseksamen. 5 ansatte fra Danmark passede anstalten i denne periode.

Anstalten blev åbnet i 1968 og består foruden selve anstalten af en anneks og en lejet bygning.

Det blev oplyst, at der er hash-problemer på anstalten, men at man ikke praktiserer nul-tolerance politikken. Der bliver derfor kun stikprøvevis foretaget kropsvisitering.

Med hensyn til uddannelses tilbud til de indsatte, har man lejet sig ind på den tekniske skole. Det blev oplyst, at 20 % af de indsatte ikke ønsker at blive prøveløsladt, da de som indsat er sikret arbejde.

Grønlands Landsret

I landsretten holdt udvalget møde med to kredsdommere og landsdommeren.

Mille Søvendahl Pedersen fortalte, at hun havde været domsmand siden 1989 og kredsdommer siden 1993. Hun var oprindeligt bankuddannet. Hun har et bogholderjob ved siden af dommergerningen. Den anden kredsdommer, Kista Lynge Høegh, havde først været sekretær i Nanortalik i det sydlige Grønland inden hun i 2000 flyttede til Nuuk og blev udnævnt til kredsdommer. Hun arbejder freelance ved siden af dommerjobbet. Begge kredsdommere havde gennemført dommeruddannelsen.

Kredsdommerne forklarede om sekretærens rolle, at vedkommende laver forarbejdet, og at kredsdommerne derefter overtager til domsforhandlingerne. Der var for tiden ikke ansat sekretær, og derfor var man meget bagud med sagerne. Domstolsstyrelsen havde bestemt, at man ikke kan være sekretær og dommer samtidigt.

Kredsdommerne foreslog, at man samlede kredsdommerne det sted, hvor der var flest sager, og at man til gengæld lod dem rejse ud til byggerne noget oftere. Begge kredsdommere lagde meget vægt på kredsdommeruddannelsen.

På udvalgets spørgsmål, om hvilken del af betænkningen, der burde gennemføres først, svarede kredsdommerne, at det hele burde gennemføres her og nu.

Landsdommer Søren Søndergård tilføjede, at de dele af betænkningen, som ikke var omkostningskrævende, burde gennemføres først. Han nævnte specifik beskyttelsesreglerne i forbindelse med efterforskning.

Politigården i Nuuk

Stationsleder Bent Heiselberg oplyste, at der var 12 fastansatte betjente, 8 ledere, sekretærhjælp og 5 sommerfolk (politibetjente fra Danmark, som er ansat på Grønland i sommerperioden). Stationen havde siden februar efterforsket 344 sager. Politiet rykkede ud til ca. 800 sager om husspektakel om året.

Stationslederen fremhævede kollegastøtteordningen til betjente, som har været udsat for en voldsom oplevelse. I det tilfælde, at kollegaerne føler, at de ikke kan tage ansvar for betjenten, bliver vedkommende sendt til Danmark til psykologbehandling hos Rigspolitiets krisepsykolog.

Endvidere ønskede stationslederen en central vagtcentral. Han mente, at en sådan ordning vil kunne aflaste rådighedsvagten i byderne.

Bagefter besigtigede udvalget politimesterembedet. Politimester Steen Silberg Thomsen viste rundt.

Møde med Landsstyremedlem for justitsvæsen Aleqa Hammond

Landsstyremedlem for justitsvæsen Aleqa Hammond gennemgik status for det grønlandske retsvæsen (vedlagt).

Hun omtalte bl.a. kriminalitetsudviklingen. Grønland var igennem 1970erne og 1980erne præget af en relativ høj og gennem årene næsten konstant stigende kriminalitetsfrekvens. Fra 1974 til 1986 steg kriminaliteten med hele 63 pct. Kriminalitetsudviklingen har været præget af stigninger og fald i perioden fra 1986 til 2002. Antallet af dømte for sædelighedsforbrydelser har været stigende siden 1995. Mellem 20 og 40 personer kendes hver år skyldige i denne forbrydelse.

I sin tale efter gennemgangen fremhævede Aleqa Hammond bl.a. at det Grønlandske Landsting havde tilsluttet sig Retsvæsens betænkning i sin helhed. Hun tilføjede, at det grønlandske retsvæsen ikke havde fulgt med tiden og at dette var blevet debatteret i de sidste 20 år. (Aleqa Hammonds tale er vedlagt).

Aleqa Hammdn fremhævede at det gør ondt i det grønlandske retsvæsen. I Retsvæsensbetænkningen har vi et godt redskab, til at bringe retsvæsenet op på et forsvarligt niveau, anførte hun. Hun glædede sig over, at der var skabt en god og åben dialog med Folketinget. Det gav håb for, at den opgave vi står overfor – at få bragt det grønlandske retsvæsen op på et tidssvarende niveau – kan løftes i et positivt klima.

Formanden for lovudvalget, Johan Lund Olsen, anførte, at Lovudvalget ønskede at have mulighed for at gennemgå lovforslagene, inden de blev vedtaget af Folketinget. Line Barfod (EL) foreslog en parallelbehandling, således at lovforslagene samtidig behandles i Retsudvalget og Lovudvalget. Formanden for lovudvalget kunne tilslutte sig dette forslag.

Aleqa Hammond bemærkede afslutningsvis, at Landstyret mente, at både det i betænkningen foreslåede Retsplejeråd og det foreslåede Kriminalpræventive Råd burde kunne sættes i værk inden for kort tid.

Iluliisat

Besøg i bygden Rodebay

Udvalget besøgte bygden Rodebay og besigtigede kirken og skolen. Kommunefoged Lars Fleischer oplyste, at der i alt bor 47 mennesker i bygden. Han repræsenterer som kommunefoged politiet i bygden. Når han har brug for assistance kan politiet fra Iluliisat med en hurtig båd være i bygden inden for en halv time.

Besøg på Anstalten i Ilulissat og politistationen

Udvalget blev vist rundt på anstalten af leder for anstalten Jan Ørbæk Jacobsen.

Stationsleder, politikommissær Janus Eigaard, gjorde rede for politiets arbejde i Ilulissat. Der er ansat 10 betjente på stationen inkl. stationslederen. Stationslederen bor ovenpå stationen, og det er derfor også ham, som holder øje med de anholdte/tilbageholdte i detentionen. Der er 3 celler i detentionen. Stationslederen omtalte en konkret sag, hvor det havde været nødvendigt at tilbageholde 7 personer på samme tid. Dette havde medført, at nogle af de anholdte/tilbageholdte var henvist til at sove i opholdsrummet.

Efter kl. 16.00 er der en betjent, som har vagt hjemme. Politiet rykker ud 2 – 7 gange om natten. I weekenden (torsdag, fredag og lørdag) er politistationen åben om natten.

På et spørgsmål om lønnen, svarede stationslederen, at der var ca. 4500 kr. forskel på lønnen for en dansk betjent og en grønlands betjent (i den danske betjents favør).

Også Janus Eigaard fremhævede kollega støtteordningen som et nyttigt værktøj.

Møde i kredsretten med kredsdommer Jens Møller

Jens Møller indledte med at oplyse, at han oprindeligt var handelsuddannet.

Der er tre kredsdommere, som tilsammen dækker det nordlige Grønland. Kredsdommerne rejser derfor en del. Jens Møller beklagede, at retsvæsen kun kan råde over 4 politikuttere. Disse kuttere

skal dække hele Grønland. Kredsdommerne ønskede konferencevideoudstyr, da dette vil lette arbejde med afhøring af vidner.

Endvidere var der et ønske om fastansættelse af kredsdommere på fuldtid.

Det var også et stort ønske, at der blev oprettet en lukket anstalt på Grønland, således at de indsatte i Herstedvester, som ikke har behov for psykiatrisk behandling, men som skal indsættes i lukket anstalt, kan føres tilbage til Grønland. Kredsdommeren mente dog ikke, at de indlagte på Risskov kunne føres tilbage til Grønland.

Konfliktløsning blev anset for en mulighed, som burde afprøves i en periode.

Konklusioner:

- Der er behov for en grunduddannelse af kredsdommere, uddannelsen kan med fordel opdeles i flere moduler. Foruden grunduddannelsen er der behov for opfølgende kurser, hvor retspraksis og aktuelle domme gennemgås.
- Der er behov for at styrke erfaringsudvekslingen mellem kredsdommere, dette kan ske gennem en kredsdommerforening, vis arbejde støttes både økonomisk og med sekretariatsbistand.
- Der er behov for en grunduddannelse af bisiddere. Foruden grunduddannelsen er der behov for opfølgende kurser, hvor retspraksis og aktuelle domme gennemgås.
- Der er behov for at styrke erfaringsudvekslingen mellem bisiddere, dette kan ske gennem en bisidderforening, vis arbejde støttes både økonomisk og med sekretariatsbistand.
- Der er behov for en lukket anstalt, som bl.a. kan huse de indsatte fra Herstedvester, som ikke kræver psykiatrisk behandling.